

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет
Кафедра географії України та регіоналістики

**Географічні особливості планування регіонального розвитку
і використання територій Чагорської територіальної громади**

Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконав:
студент 4 курсу, 402 групи
спеціальності 106 Географія ОПП
Регіональний розвиток і просторове
планування
Капанадзе Андрій Олегович
Керівник:
д.геогр. на, доц, декан
географічного факультету
Заячук Мирослав Дмитрович

До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № _____ від _____ 2024 р.
Зав. кафедрою _____ проф. Косташук І.І

Чернівці - 2024

АНОТАЦІЯ

Капанадзе Андрій Олегович

Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 10-природничі науки, спеціальності 106 - географія, ОПП “Регіональний розвиток і просторове планування” кафедри географії України та регіоналістики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича м. Чернівці, Україна, 2024.

Географічні особливості планування регіонального розвитку і використання територій Чагорської територіальної громади

Анотація. В даній роботі розкрито географічні особливості планування регіонального розвитку і використання територій Чагорської ТГ. Була розкрита суть територіального планування на рівні громади. Також, були розкриті умови розвитку громади завдяки яким було проаналізований план розвитку Чагорської громади. Складена статеві вікова діаграма населення та опис демографічних перспектив громади. Також, було проаналізовано показники розвитку громади, та знайдено перспективні напрями розвитку громади.

Ключові слова. Регіональний розвиток, планування регіонального розвитку, планування території.

ABSTRACT

Kapanadze Andriy Olegovich

Winner of the first (bachelor) level of higher education in the field of knowledge 10 - natural sciences, specialty 106 - geography, OPP "Regional Development and Spatial Planning" of the Department of Geography of Ukraine and Regional Studies of Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi, Ukraine, 2024.

Geographical features of regional development planning and use of territories of the Chahor territorial community

Abstract. In this paper, the geographical features of regional development planning and the use of the territories of Chagorska TG will be revealed. The essence of territorial planning at the community level was revealed. Also, the conditions of community development were revealed, thanks to which the development plan of the Chahor community was analyzed. A sex-age chart of the population and a description of the demographic prospects of the community have been compiled. Also, community development indicators were analyzed, and promising directions for community development were found.

Keywords. Regional development, regional development planning, territory planning.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Андрій КАПАНАДЗЕ

Зміст

Вступ

Розділ 1. Теоретико – методологічні основи дослідження планування регіонального розвитку на рівні громади

1.1 Поняття регіонального розвитку на рівні громади

1.2 Поняття використання території та територіального планування

1.3 Алгоритм дослідження географічних особливостей планування регіонального розвитку і використання території на рівні громади

Висновок 1 розділу.

Розділ 2. Населення Чагорської ОТГ

2.1 Демографічна ситуація

2.2 Статеві-віковий склад населення громади

Висновки 2 розділу

Розділ 3. Територіальне планування Чагорської ТГ

3.1. Структури земельного фонду

3.2. Оцінка землезабезпеченості

3.3 Територіальне планування, зонування та використання території

Висновок до 3 розділу

Розділ 4. Показники розвитку Чагорської громади

4.1. Структури бюджету

4.2. Фінансова спроможність громади

4.3. Стратегічні напрями розвитку Чагорської ТГ

Висновки до 4 розділу

Висновки

Список літературних джерел

Вступ

Актуальність дослідження. Географічні особливості важливі для планування регіонального розвитку і використання територій, оскільки вони визначають природні обмеження, економічний потенціал, доступність до ресурсів та інфраструктури. Розуміння географічних особливостей допомагає визначити оптимальні шляхи розвитку регіону, забезпечити екологічну стійкість, збалансувати використання природних ресурсів та соціально-економічний розвиток. Тому дослідження та аналіз географічних особливостей є важливою складовою процесу планування розвитку регіонів.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є Чагорська територіальна громада. А предметом – суспільно-географічні особливості планування регіонального розвитку і використання територій Чагорської територіальної громади.

Мета і завдання дослідження. Мета даної наукової роботи розкрити географічні особливості планування регіонального розвитку і використання територій Чагорської ТГ. Об'єктом дослідження є Чагорська територіальна громада її земельний фонд, населення та фінансова конкурентоспроможність громади. Для досягнення мети перед нами було поставлено ряд завдань:

- Розкрити суть територіального планування на рівні громади;
- Розкрити умови розвитку громади;
- Описати демографічні перспективи громади;
- Проаналізувати показники розвитку Чагорської громади, та розкрити перспективні напрями розвитку ТГ.

Методологічна основа та методи дослідження. Методологічною основою дослідження слугували праці в галузі суспільної географії таких науковців як: К.В. Мезенцев, Д.С. Мальчикова, Ю.М. Палеха, О.Г. Топчієв, М. Пістун, В.В. Яворської, М.Д. Заячук та ін..

Під час написання роботи використовувалися методи наукового пізнання такі як: літературний, узагальнення, статистичний, графічний, аналізу та синтезу, тощо.

Теоретичне значення даного дослідження полягає в тому, що воно може бути використано для аналогічних досліджень в інших громадах, а практичне значення – що результати нашого дослідження можуть бути використані органами місцевого самоврядування для розробки соціально-економічного розвитку відповідної громади.

Обсяг і структура роботи. Робота складається із 4 розділів, які структуровані на під параграфами, доповнена висновками, переліком використаних джерел та додатками.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО – МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЛАНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА РІВНІ ГРОМАДИ

1.1 Поняття регіонального розвитку на рівні громади

Теоретичні основи:

Регіоналізм:

- Концепція регіоналізму наголошує на важливості регіональних особливостей та потенціалу для розвитку.
- Наголошується на унікальних характеристиках регіонів та їх внесок у національну економіку.

Постійний розвиток:

- Теорія сталого розвитку орієнтована на баланс між економічним зростанням, соціальною справедливістю та екологічною стійкістю.
- Важливим є облік довгострокових наслідків рішень та дій на рівні громади.

Теорія зацікавлених сторін:

- Включення всіх зацікавлених сторін у процес планування та прийняття рішень.
- Наголошується на важливості участі місцевих жителів, бізнесу, НУО та державних органів.

Багаторівневе управління:

- Взаємодія між різними рівнями влади (місцевий, регіональний, національний, міжнародний).
- Координація та співробітництво між цими рівнями для досягнення спільних цілей.

Методологічні засади:

Аналіз соціально-економічних даних:

- Збір та аналіз даних про демографію, економіку, зайнятість, освіту, охорону здоров'я та інші аспекти.

- Використання статистичних методів та геоінформаційних систем (ГІС) для аналізу та візуалізації даних.

Стратегічне планування:

- Це розробка довгострокових планів розвитку, що включають цілі, завдання, заходи та поступові кроки їх досягнення.

Отже, комплексний підхід до планування регіонального розвитку на рівні громади потребує інтеграції різних теоретичних, та методологічних аспектів. Важливо взяти до уваги унікальні особливості кожного регіону, та активно залучати місцеве населення до процесу планування, та прийняття рішень для подальшого успішного розвитку.

Основні аспекти регіонального розвитку на рівні громади:

1. Економічний розвиток:

- Підтримка місцевого бізнесу: Сприяння розвитку малого та середнього бізнесу, залучення інвестицій, створення нових робочих місць.

- Диверсифікація економіки: Розвиток різних секторів економіки для зменшення залежності від однієї галузі.

2. Соціальний розвиток:

- Покращення якості життя: Підвищення рівня освіти, доступу до медичних послуг, соціальної інфраструктури.

- Соціальна інклюзія: Забезпечення рівного доступу до ресурсів та можливостей для всіх жителів громади, включаючи вразливі групи населення.

3. Екологічна стійкість:

- Збереження природних ресурсів: Раціональне використання природних ресурсів, охорона довкілля.

- Екологічні ініціативи: Впровадження проектів з відновлюваної енергетики, зменшення відходів та забруднення навколишнього середовища.

4. Інфраструктурний розвиток:

- Розвиток транспортної та комунальної інфраструктури: Поліпшення доріг, громадського транспорту, водо та електропостачання.

- Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ): Розвиток цифрових технологій та доступу до Інтернету.

5. Інституційний розвиток:

- Місцеве самоуправління: Підвищення ефективності роботи органів місцевого самоврядування, прозорість та підзвітність.

- Громадська доля: Активне залучення населення до процесів прийняття рішень, планування та реалізації проектів.

Важливість регіонального розвитку на рівні громади:

- Локальна ідентичність: Підтримка та розвиток місцевих традицій, культури та історичної спадщини.

- Стійке майбутнє: Забезпечення довгострокового розвитку, що враховує потреби майбутніх поколінь.

- Взаємодія та співпраця: Стимулювання партнерства між різними секторами суспільства – владою, бізнесом, громадськими організаціями та мешканцями.

Кожен регіон України розробляє свою власну стратегію регіонального розвитку, при цьому місцева влада на власний розсуд вирішує включати, чи не включати ті чи інші цілі до загальної стратегії. Якщо проаналізувати програми соціально-економічного розвитку більшості областей та міст України, то можна визначити, що вони направлені перш за все на розвиток територій, а не громад/людей, які на них проживають. В той же час поняття «громадянське суспільство», «громада» стали невід’ємною частиною сучасного життя, а завдання розвитку громад все більше обговорюється не тільки в соціологічній, але і в економічній науці. На жаль, на сьогодні не існує єдиного підходу до визначення поняття “громада ” особливо коли говорять про її економічний розвиток. Найчастіше мова йде про громаду як спільноту, об’єднану за ознакою спільного проживання у певній місцевості, тобто територіальну громаду. Однак таке трактування терміну “територіальна громада” має дещо однобічний характер. На наш погляд, термін “громада” перш за все стосується не території,

а конкретних людей, об'єднаних спільними інтересами, а також досвіду, соціальних відносин і прагнень.

Регіональний розвиток на рівні громади є складним та багатограним процесом, що вимагає стратегічного планування, координації та активної участі всіх зацікавлених сторін.

1.2 Поняття використання території та територіального планування.

Використання території:

Використання території означає, яким чином земля та інші природні ресурси використовують для різних цілей, таких як житлове будівництво, сільське господарство, промисловість, інфраструктура, рекреація тощо.

Основні аспекти включають:

1. Житлове використання території:

- Будівництво житлових будинків та багатоквартирних будинків.
- Забезпечення доступу до основних послуг (вода, електрика, каналізація).

2. Комерційне та промислове використання:

- Зони для бізнесу, торгівлі та промислових підприємств.
- Створення робочих місць і стимулювання економічного зростання.

3. Сільське господарство та лісове господарство:

- Використання землі для вирощування сільськогосподарських культур та розведення тварин.

- Управління лісами для забезпечення сталого використання деревини та збереження екосистем.

4. Рекреаційне використання:

- Парки, спортивні майданчики, природні заповідники.
- Зоні для відпочинку та туризму.

5. Інфраструктура та транспорт:

- Будівництво доріг, залізниць, аеропортів та інших транспортних мереж.

- Інфраструктура для водопостачання, енергетики та зв'язку.

Територіальне планування:

Територіальне планування – це процес організації та управління використанням землі та ресурсів для досягнення сталого розвитку. Воно включає розробку стратегій та планів для раціонального використання території, враховуючи екологічні, економічні та соціальні аспекти.

Основні компоненти включають:

1. Просторове планування:

- Розробка генеральних планів, детальних планів території.
- Визначення зон для різних видів використання (житлові, комерційні, промислові, сільськогосподарські, рекреаційні).

2. Урбаністичне планування:

- Планування розвитку міст та сіл.
- Забезпечення ефективного використання простору для житлових, комерційних та громадських потреб.

3. Екологічне планування:

- Оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС).
- Впровадження заходів щодо охорони природи та раціонального використання природних ресурсів.

4. Соціальне планування:

- Забезпечення доступу до соціальних послуг (освіта, охорона здоров'я, культура).
- Планування для задоволення потреб різних соціальних груп.

5. Інфраструктурне планування:

- Розробка планів для розвитку транспортної та комунальної інфраструктури.
- Впровадження інноваційних технологій для підвищення ефективності інфраструктури.

1.3. Алгоритм дослідження географічних особливостей планування регіонального розвитку та використання території на рівні громади

Алгоритм дослідження:

1. Визначення мети та завдань дослідження:

- Формулювання основної мети дослідження (наприклад, оптимізація використання території для сталого розвитку громади).

- Постановка конкретних завдань (аналіз існуючого стану, визначення проблем, розробка рекомендацій тощо).

2. Збір та аналіз вихідних даних:

- Географічні дані: Збір інформації про природні умови (рельєф, клімат, гідрографія, ґрунти).

- Соціально-економічні дані: Демографія, економічна діяльність, інфраструктура, соціальні послуги.

3. Аналіз соціально-економічного стану:

- Оцінка рівня життя населення, зайнятості, доступу до соціальних послуг.

- Виявлення проблемних зон та можливостей для розвитку.

4. Розробка сценаріїв розвитку:

- Формування кількох сценаріїв розвитку з урахуванням різних факторів (економічні, екологічні, соціальні).

- Оцінка потенційних наслідків шкідливого сценарію.

5. Розробка плану дій:

- Визначення конкретних заходів для досягнення стратегічних цілей.

- Розробка проектів та програм, спрямованих на вирішення виявлених проблем та реалізацію можливостей.

6. Громадське обговорення та коригування планів:

- Організація обговорень з громадськістю, місцевими органами влади, бізнесом та іншими зацікавленими сторонами.

- Врахування пропозицій та зауваження у фінансовому плані,

Висновки до 1 розділу

Розділ 1 визначає основи планування регіонального розвитку на рівні громади, зосереджуючись на теоретичних та методологічних підходах.

1. **Теоретичні основи:** Включають регіоналізм, сталий розвиток, теорію зацікавлених сторін та багаторівневе управління.
2. **Методологічні засади:** Охоплюють аналіз соціально-економічних даних, стратегічне планування та методи участі громадськості.
3. **Основні аспекти:** Економічний розвиток, соціальний розвиток, екологічна стійкість, інфраструктурний розвиток та інституційний розвиток.

Комплексний підхід до планування регіонального розвитку враховує унікальні особливості кожного регіону, забезпечує активну участь місцевого населення і сприяє досягненню сталого та соціально – економічного розвитку.

РОЗДІЛ 2.

НАСЕЛЕННЯ ЧАГОРСЬКОЇ ОТГ

2.1. Демографічна ситуація

8 травня 2018 року Чагорська сільська рада прийняла рішення "Про добровільне об'єднання територіальних громад", яке дало початок об'єднанню сіл Чагор, Молодія, Луковиця та Кут в Чагорську сільську об'єднану територіальну громаду. Громада знаходиться у Передкарпатті.

Адміністративним центром Чагорської об'єднаної територіальної громади є село Чагор.

Населення є одним із головних індикаторів соціально-економічного та екологічного розвитку держави її регіонів, та основою формування трудового потенціалу.

Населення - це сукупність людей, які перебувають у межах даної держави і підлягають її юрисдикції. Також населення створює різні види суспільства для взаємовідносин таких, як: економічні, політичні, правові, сімейні та культурні (релігійні).

Населення можна характеризувати з двох боків: як елемент продуктивних сил і як носія соціально-трудових відносин. Однак існує і третій бік, властивий населенню - це відтворення самого населення. Під відтворенням населення розуміють його оновлення шляхом народжуваності і смертності, які постійно змінюють чисельність, статеву-вікову структуру та інші його показники. Соціально-трудові відносини – це комплекс взаємовідносин між найманими працівниками та роботодавцем в умовах ринкової економіки, головною ціллю якою є забезпечення високого рівня та якості життя людини, колективу та суспільства в цілому. Також населення має види, такі як постійне, наявне та юридичне.

Постійне населення – це населення, що постійно проживає на певній території, незалежно від того чи воно перебуває в даний момент на цій території.

Наявне населення – це сукупність людей, які перебувають на території, незалежно від тривалості перебування.

Юридичне населення – це те населення, яке зазначене у списках жителів даної території та зареєстровані на ній.

Чисельність населення громади протягом 34 років.

1989	2001	2022
р.	р.	р.
3840	4264	4328
3741	3822	3903
1375	1412	1436
425	439	445
9381	9937	10112

Проаналізувавши таблицю та стовпчикову діаграму чисельності населення, можна зробити короткий висновок, що населення зростало повільним темпом. На сьогоднішній день в громаді населення стає меншим через ситуацію в країні, а також через те що молодь виїжджає за кордон не бачивши перспективу в майбутньому. Але, в кожному із сіл в громаді за ці роки відбувається малий, але помітний приріст населення

2.2 Статеві-віковий склад населення громади

Дослідження статеві складу населення громади є важливим для розуміння демографічних тенденцій, планування і реалізації соціальних програм, оцінки гендерної рівності та розвитку громадського сектору. Ці дані допомагають приймати управлінські рішення з метою покращення якості життя населення та підвищення ефективності роботи владних органів.

Частина 2.2. Статеві-віковий склад населення громади.

	Чагор	Молодія	Луковиця	Кут	ОТГ
Чоловіки	2487 осіб	1807 осіб	699 осіб	209 осіб	5202 осіб
Жінки	3043 осіб	2188 осіб	440 осіб	208 осіб	5879 осіб
Діти до 6 років	320 осіб	347 осіб	115 осіб	34 осіб	816 осіб
Діти 6 - 16 років	792 осіб	620 осіб	212 осіб	93 осіб	1717 осіб
Мешканці 17-60 років	3136 осіб	2245 осіб	808 осіб	235 осіб	6424 осіб
Мешканці старші 60 років	1282 осіб	783 осіб	304 осіб	55 осіб	2424 осіб
Кількість багатодітних сімей	85 осіб	71 осіб	28 осіб	10 осіб	194 осіб

Звернувши увагу на колову діаграму ми можемо спостерігати, що дітей не багато, а це означає, що народжуваність в громаді низька, також на сьогоднішній день - це зумовлено тим, що значна кількість населення перевезли своїх дітей за кордон через повномасштабне вторгнення країни агресора. Ми бачимо, що на даний діаграмі відображено, що в с.Чагор найбільше жінок та чоловіків порівняно з іншими селами громади.

На діаграмі видно, що в громаді присутня значна кількість працездатного за віком населення. А це означає, що в перспективі можна буде збільшити робочі місця та покращити показники зайнятості населення, але Чагорська ОТГ, як і інші громади, райони та області зіткнулась з проблемою, а саме з дефіцитом, як я це називаю (дефіцитом чоловічої сили). Через війну з країною агресором більшість чоловіків призвали до лав ЗСУ задля захисту нашої країни, свободи та збереження територіальної цінності, також багато чоловічого населення втекло за кордон.

Для покращення народжуваності в громаді я пропоную надавати пільги молодим та багато дітним сім'я, а також зниження цін на землю для молодих сімей. Також громада може допомагати новонародженим дітям, надаючи необхідні речі на перший час. Таким чином ми покращимо народжуваність в громаді та збільшимо кількість населення.

Висновки до 2 розділу

Розділ 2 аналізує демографічну ситуацію та статеві-віковий склад населення Чагорської об'єднаної територіальної громади (ОТГ).

1. **Демографічна ситуація:** З 1989 до 2022 року населення громади повільно зростало з 9381 до 10112 осіб. Проте, через поточну ситуацію в країні та виїзд молоді за кордон, чисельність населення зменшується. Також, підвищилась смертність особливо серед чоловіків.
2. **Статеві-віковий склад населення:** Показано кількість дітей та працездатний трудовий потенціал, який на сьогоднішній день є вкрай важливим для нашої країни та кожної громади.

Для покращення демографічної ситуації пропонується надавати пільги молодим та багатодітним сім'ям, створення максимально вигідні умови кредитування для молодих сімей та створення нових робочих місць і підвищити підтримку для новонароджених.

РОЗДІЛ 3.

ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ ЧАГОРСЬКОЇ ТГ

3.1. Структура земельного фонду

До земельних ресурсів України належать усі землі в межах її території, в тому числі острови, землі та водні об'єкти.

При вивченні та управлінні земельних ресурсів враховується їхнє адміністративно-територіальне розміщення, цільове призначення, господарське використання, кількісні та якісні параметри.

Великим багатством громади є ґрунти. За тисячолітню історію господарювання людини на території громади ґрунтовий покрив зазнав багатьох змін, передусім завдяки широкому розвитку землеробства і перерозподілу угідь. Велика площа земель зайнята ріллею, сіножатями та пасовищами. Останніми роками спостерігається тенденція до зменшення площі ріллі і збільшення площ під забудовами, шляхами.

Землі за цільовим призначенням Україна поділяє на дев'ять категорій:

1. Землі сільськогосподарського призначення;
2. Землі житлової та громадської забудови;
3. Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення;
4. Землі оздоровчого призначення;
5. Землі рекреаційного призначення;
6. Землі історико-культурного призначення;
7. Землі лісового фонду;
8. Землі водного фонду;
9. Землі промислового, транспортного, зв'язкового, енергетичного, оборонного та іншого призначення.

Сільськогосподарські угіддя – це ділянки, що безпосередньо використовуються для виробництва сільськогосподарської продукції. За характером використання серед них виділяють рілля, багаторічні насадження, перелоги, сіножаті, пасовища.

Рілля – це земельні угіддя, що систематично обробляються та використовуються під посіви сільськогосподарських культур. Також до ріллі відносяться чисті пари, посіви багаторічних трав у полях сівозмін із терміном користування передбаченим сівозмінами, а також вивідні поля. Міжряддя садів та інших багаторічних насаджень, що тимчасово використовуються під посіви сільськогосподарських культур, у площі ріллі не включаються, а обліковуються, як площі багаторічних насаджень. Так само не відносяться до ріллі ділянки культурних сінокосів і пасовищ, розорані на період оновлення травостану, а також зайняті посівами попередніх культур (не більше двох років), розорані з метою створення на них довгострокових пасовищ або покращених сінокосів.

Багаторічні насадження – земельні ділянки, що зайняті штучно створеними деревними, кущовими або трав'яними багаторічними насадженнями, здатними давати урожай плодово-ягідної, технічної або лікувальної продукції. Обліку підлягають всі багаторічні насадження, в тому числі розміщені на терасах. Із загальної площі багаторічних насаджень окремо ведеться облік садів – земельних ділянок, зайнятих деревними або чагарниковими насадженнями, насіннячковими, кісточковими, горіхоплідними; площі виноградників; площі ягідників – ділянки, зайняті культурними чагарниковими, на пів чагарниковими і трав'янистими рослинами, які дають їстівні плоди. Серед багаторічних насаджень ведуть окремий облік хмільників, шовковичних насаджень, та інших видів насаджень, що мають місцеві розповсюдження. Площі, зайняті дорогами, лісовими захисними смугами, за

винятком лінійних вітроломних насаджень усередині кварталів, до складу багаторічних насаджень не входять, а обліковуються у відповідних видах угідь.

Сіножаті – земельні угіддя вкриті багаторічною трав'яною рослинністю, які систематично використовуються для сінокосіння. Залежно від природно-історичних властивостей їх поділяють на заливні, суходільні та заболочені

Пасовища – земельні угіддя покриті багаторічною трав'яною рослинністю і не придатні для сінокосіння, не є перелогами і систематично використовуються для випасання худоби. До пасовищ обліковуються площі під

будівельних і карантинних ділянок, а також ділянки скотопрогонів. Пасовища поділяються на суходільні і заболочені. При виборі пасовища потрібно брати до уваги місцеві особливості сільськогосподарського виробництва та особливості випасу худоби.

Лісові землі – це земельні ділянки, покриті лісом, включаючи лісові культури, що зімкнулися, галявини, зруби, згарища і загиблі насадження; лісосіки, що не залісилися, прогалини і пустощі, лісові розсадники.

У складі лісів та інших лісо вкритих площ в межах певних адміністративно-

територіальних одиниць виділяються площі з основною визначною функцією використання, які використовуються для:

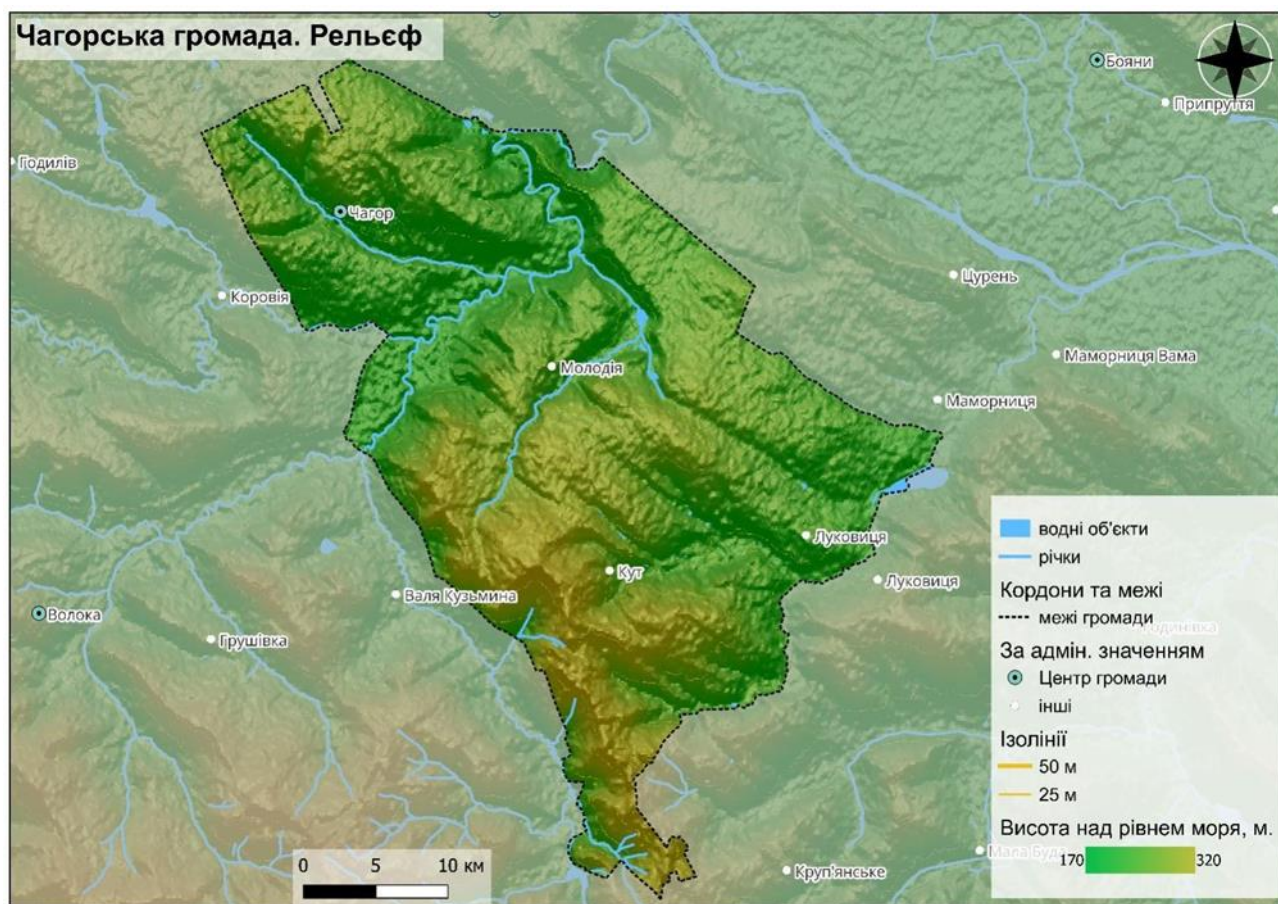
- виробництва деревини;
- захисної, природоохоронної та біологічної мети;
- відпочинку.

Ліси та інші лісо вкриті площі за цільовим призначенням поділяються на I і II групу лісів. Ліси I групи є засобом поліпшення умов навколишнього середовища, а використання їхньої деревини не має масштабного значення. До цієї групи лісів відносяться ліси зелених зон навколо міст і промислових центрів; охороні смуги вздовж річок, навколо озер та інших водойм; полезахисні та ґрунтозахисні ліси; захисні насадження на смугах відводу вздовж залізниць, автомобільних доріг і каналів. Ліси II групи – це експлуатаційні ліси, ліси спец зон і спец смуг, обсяг лісокористування в яких визначається розрахунковою лісосікою, що не перевищує середньорічного приросту деревини.

Лісо вкрита площа на території Чагорської територіальної громади порівняно з іншими територіальними громадами є меншою. Відсутність значних лісових масивів та власних ландшафтних заказників обмежує можливості для збереження та охорони біорізноманіття. Проте в селі Молодія існує парк з площею 4 га.

3.2. Оцінка землезабезпеченості

За даними форми 6–зем 01.01.2014 року в селі Чагор землі сільськогосподарського призначення складали (62,6000 гектара) з них (22,6596 гектара) пасовища, на сіножаті виділено (2, 9500 гектара). Під багаторічні насадження зайнято (43,4100 гектара). Землі лісового фонду села складають (42,0000 гектара). Забудовані землі займають близько (62,5226 гектара). Нажаль дані земель водного фонду відсутні, але як колишній житель села Чагор можу сказати, що на території села знаходиться відомий серед жителів Чагорської територіальної громади озеро під назвою (Чагорський став) та протікає річка Коровія. А також в центрі села протікає невелика річка Кісся, яка є притокою річки Дерелуй, а на кордоні села Чагор та села Молодії протікає річка Дерелуй, яка є притокою річки Прут.

Рельєф Чагорської громади. Дана карта ілюструє кордони Чагорської ОТГ, також на ній відображається рельєф громади та водні об'єкти. Як ми бачимо висота над рівнем моря не досягає більше ніж 320 м.

3.3. Територіальне планування, зонування та використання території.

Територіальне планування – це процес організації та використання землі та інших ресурсів з метою забезпечення сталого розвитку. Основні цілі територіального планування включають:

- Рациональне використання ресурсів: Забезпечення ефективного і раціонального використання землі, водних та інших природних ресурсів.
- Збалансований розвиток: Створення умов для економічного зростання, збереження екологічної рівноваги і підвищення якості життя населення.
- Захист навколишнього середовища: Охорона природних ландшафтів, збереження біорізноманіття, мінімізація забруднення.
- Соціальна справедливість: Забезпечення рівного доступу до соціальних послуг, інфраструктури та можливостей для всіх жителів.

Зонування.

Зонування – це метод просторового регулювання використання території, що полягає у розподілі земель на зони з різними функціональними призначеннями. Основні типи зон включають:

1. Житлові зони: Території, призначені для будівництва житлових будинків, багатоквартирних будинків, котеджів. На сьогоднішній день є популярним будівництво житлових комплексів під назвою таунхауси, таунхаус - це комплекс однакових будинків, які побудовані один біля одного з маленьким подвір'ям та особливістю, є їхня маленька квадратура та максимальна схожість з усіма будинками в даному комплексі. Вони є популярними для жителів міст, та молодих сімей, які мають бажання жити по за містом але при цьому не будувати великий будинок.

2. Комерційні зони: Зони, призначені для бізнесу, торгівлі, офісних будівель, розважальних закладів. На території громади розташовано достатня кількість бізнесу які особливо користуються популярністю серед людей зони

відпочинку такі як: Rivoli - це готельно ресторанний комплекс який часто використовують для проведення великих бенкетів, урочистих свят та весілля. Також на території громади розташована відпочинкова зона яка користується популярністю лише влітку під назвою Shum це басейн який знаходиться практично в полі якому є кухня та бар для максимально приємного відпочинку

3. Промислові зони: Території для розміщення виробничих підприємств, складів, логістичних центрів.

4. Сільськогосподарські зони: Землі, призначені для вирощування сільськогосподарських культур, розведення тварин.

5. Рекреаційні зони: Парки, сквери, природні заповідники, зони відпочинку і туризму.

6. Інфраструктурні зони: Території для розміщення транспортної, енергетичної, комунальної інфраструктури.

Процес територіального планування:

Аналіз вихідних даних:

- Збір географічних, демографічних, економічних, екологічних даних.
- Оцінка поточного стану використання землі та ресурсів.

Розробка планів і програм:

- Створення генеральних планів, детальних планів території, регіональних програм розвитку.
- Визначення зон з різним функціональним призначенням.

Громадське обговорення:

- Залучення громадськості до обговорення планів і проектів.
- Врахування пропозицій і зауважень місцевих жителів.

Затвердження планів:

- Погодження планів з місцевими органами влади та відповідними інстанціями.
- Офіційне затвердження планів і програм.

Реалізація планів:

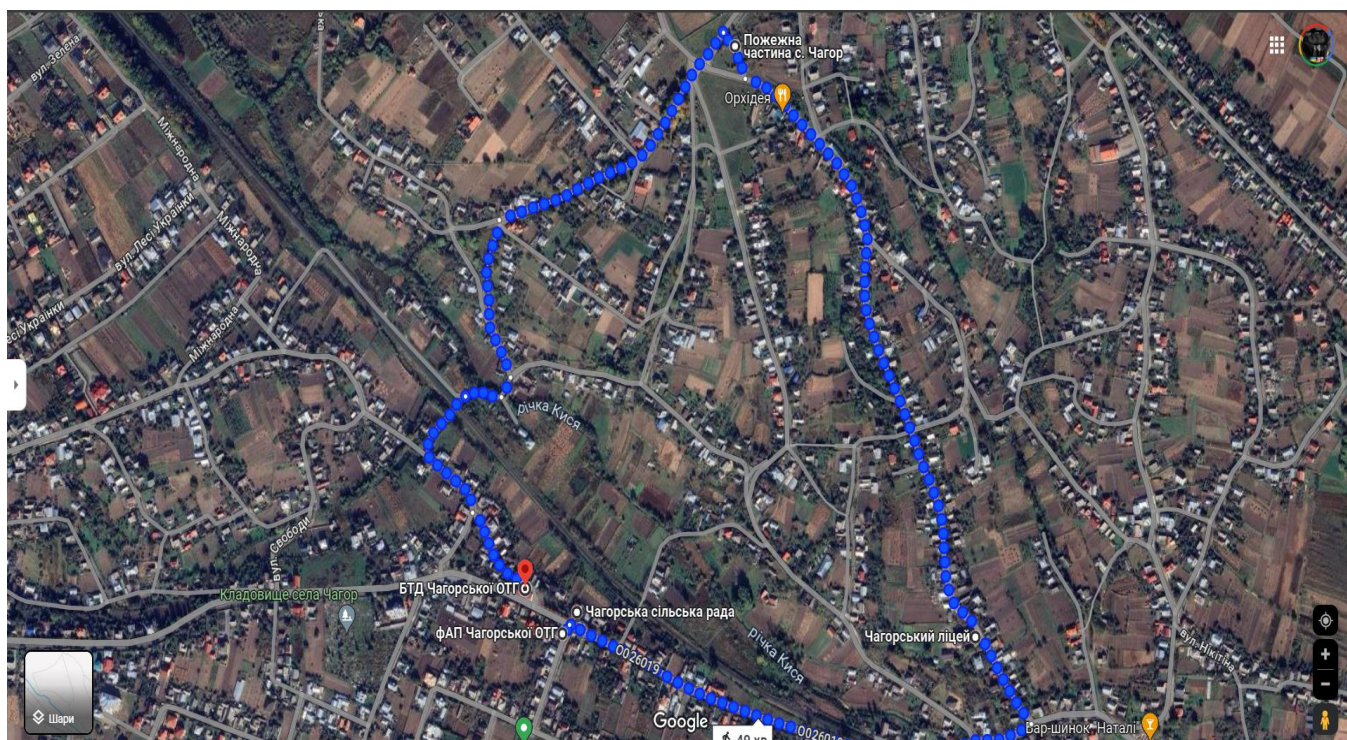
Впровадження заходів, передбачених планами і програмами.

Моніторинг виконання планів і оцінка їх ефективності.

Коригування планів:

Регулярне оновлення планів з урахуванням змін у соціально-економічному та екологічному середовищі.

Внесення змін на основі результатів моніторингу і оцінки.

На даній карті зображено місцезнаходження державних установ, амбулаторія, пожежна частина та школа. Точками відмічено де саме знаходиться: Чагорська сільська рада, ФАП Чагорської ОТГ (Фельдшерсько-акушерський пункт), Чагорський ліцей, Пожежна частина с. Чагор, ЦНАП Чагорської ОТГ (Центр надання адміністративних послуг).

Висновки до 3 розділу.

Розділ 3 описує земельні ресурси Чагорської територіальної громади (ТГ), їх структуру, землезабезпеченість та планування.

1. Структура земельного фонду:

- Землі громади поділяються на дев'ять категорій: сільськогосподарські, житлові, природоохоронні, лісові та інші.
- Більшість земель використовується під рілля, сіножаті та пасовища, проте площа під забудовами зростає, та податок на землю також зростає.

2. Оцінка землезабезпеченості:

- У 2014 році значна частина земель громади була сільськогосподарського призначення.
- Лісові землі займають меншу площу, але в селі Молодія є парк площею 4 га.

3. Територіальне планування та використання:

- Територіальне планування включає аналіз даних, розробку планів, громадське обговорення, затвердження, реалізацію та коригування планів.
- Зонування визначає різні функціональні призначення земель: житлові, комерційні, промислові, сільськогосподарські, рекреаційні та інфраструктурні.

Рациональне використання земель і ефективне планування сприятимуть сталому та економічному розвитку Чагорської ТГ в майбутньому.

РОЗДІЛ 4.

ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ ЧАГОРСЬКОЇ ГРОМАДИ

4.1. Структура бюджету.

Метою Чагорської об'єднаної територіальної громади у фінансальній сфері є забезпечення стабільного функціонування бюджетної системи в умовах фінансової та економічної криз шляхом підвищення ефективності фінансової та бюджетної діяльності, зміцнення та збільшення дохідної частини бюджету, підвищення ефективності та оптимізації раціонального використання бюджетних коштів.

Фінансово-бюджетна діяльність є основним інструментом регулювання і стимулювання економічних і соціальних процесів місцевих спільнот, які здійснюються за рахунок бюджетних ресурсів, власних коштів підприємств, установ і організацій, коштів позабюджетних фондів і коштів інвесторів. Основним джерелом наповнення бюджету об'єднаної територіальної громади є надходження від місцевих податків і зборів (земельний податок, орендна плата за землю, Акцизний податок, єдиний податок, податок на нерухомість та ін.)

За даними Міністерства фінансів Чернівецької обласної державної адміністрації, станом на 11.05.2023 громада Чагор посідала 52,2% місце серед громад Чернівецької області за фінансовою спроможністю з показником 7% (власні доходи). У період 2023 року за 1-3 місяці темп зростання ПДФО, без урахування ПДФО з військовослужбовців у цьому регіоні, становить 126,2%. Згідно з показниками надходження податку на доходи фізичних осіб з грошового забезпечення, грошові компенсації та інші виплати, отримані військовослужбовцями та особами рядового і начальницького складу, склали понад 490 мільйонів гривень. Також є дані про темпи зростання фактичного надходження платежів за землю з бюджету територіальної громади, громада Чагор була включена до списку громад з темпом зростання нижче середнього по області з показником 110,5%, загальний показник по області становить 137,5%, а в Україні – 119,9%. Згідно з темпом зростання реального прибуткового податку з нерухомого майна, відмінного від земельних ділянок, до бюджету

територіальної громади в 1 кварталі 2023 року, громада Чагор знову включена в список, з темпом зростання нижче середнього по регіонах з показником 142,4%, при середньому по регіону 257,4%, а по Україні-нижче середнього показника по регіонах з показником 124%.Це був чудовий досвід. Акцизний збір з продажу сигарет виробниками та імпортерами, включаючи роздрібну торгівлю тютюновими виробами, в 1 кварталі 2023 року досяг 67,5 тис.грн.. Згідно з рейтингом територіальної громади за фінансовими показниками за 1 квартал 2023року, Чагорська територіальна громада посіла 6-е місце серед громад Чернівецької області:

1. Рівень зручності.
 2. Капіталовкладення на людину.
 3. Сума доходу від ПДФО на людину.
 4. Вартість ZF на 1 особу.
 5. Частка витрат на утримання управлінського обладнання у власних доходах ZF.
 6. Дохід Пенсійного фонду на 1 особу.
 7. Темпи зростання (зниження) доходів ZF.
 8. Питома вага РО у вартості РО.
- ZF- це загальний фонд для громад, міст, регіонів та країн.

Структура доходів та видатків громади за 2023 рік

Доходи бюджету становили: всього 102304,7 тис. грн, з них власні доходи 58490,0 тис. грн, трансфери/базова дотація 43814,7 тис. грн

Власні доходи за видами надходження:	Сума , тис. грн	% від загальної суми власних доходів
Податок на доходи фізичних осіб	24941,3	42,64
Плата за землю	4985,7	8,52
Єдиний податок	11351,8	19,41
Акцизний податок	14134,2	24,16
Податок на нерухоме майно	2214,7	3,79
Екологічний податок	20,2	0,03
Туристичний збір	6,0	34,2
Інші (назва)		
Не податкові надходження	202,3	0,35
Рентна плата за використання інш. природ. ресурсів	212,0	0,36
Цільовий фонд	397,3	0,68

ВИДАТКИ бюджету всього <u>66374,4</u> тис. грн, з них за функціями:	Сума, тис. грн	% від загальної суми видатків
Освіта	52201,8	49,89
Охорона здоров'я	764,9	0,73
Культура	1449,8	1,38
Соціальний захист	917,0	0,88
Благоустрій	23341,6	22,31
Утримання апарату	13337,8	12,75
Витрати бюджету розвитку	2210,3	2,11
Спорт	793,4	0,76
Утримання доріг	400,0	0,38
Членські внески	-	-
МПО	1517,9	1,45
Резервний фонд	500,0	0,48
Спільне користування	479,7	0,48
Охорона природнього середовища	172,5	0,16
Цільовий фонд	854,1	0,82

4.2. Фінансова спроможність громади.

На території Чагорської територіальної громади здійснюють діяльність та сплачують податки 608 суб'єктів підприємництва, з яких: 82 юридичні особи та 526 фізичні особи-підприємці.

Основними видами економічної діяльності на території громади є::

-Ресторанна діяльність, надання послуг виїзного громадського харчування; основними видами економічної діяльності ТГ є :

- Виробництво готових тканин, за винятком одягу;
- Роздрібний продаж інших товарів в кіосках і на ринках;
- Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту.

Нижче вказані основні підприємства які функціонують на території громади:

Підприємство, організація, установа	Вид діяльності
Товариство “Ікс Груп”	Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами
Товариство “Техно-Буд Сервіс”	Будівництво житлових і нежитлових будівель
Товариство “Техно Плюс”	Виробництво фанери, дерев'яних плит і панелей, шпону
Фермерське господарство “Еко М'ясо-Нік”	Виробництво м'яса
Селянське (фермерське) господарство “Земля Буковини”	Вирощування зернових культур, бобових культур та насіння олійних культур

Власні доходи ОТГ за 2019 рік (тис.грн.)

За 2019 рік Чагорська ОТГ отримала 17947 тис. грн. власного доходу.

4.3. Стратегічні напрями Чагорської ТГ.

На сьогоднішній день в розвитку спільноти є 2 взаємопов'язаних напрямки:

1. Існують відмінності в комфорті та якості життя в різних частинах громади, що призводить до негативних соціальних та демографічних наслідків, тому спільноти, орієнтовані на людину, набувають все більшого значення.

2. Розвиток підприємницької діяльності у спільноті у поєднанні зі сприятливим розташуванням сільської місцевості та селища Чагор, оскільки підприємницький потенціал, наявний в ОТГ, надає широкі можливості для економічного розвитку та інвестиційної привабливості.

Для успішного розвитку цих територій було обрано кілька завдань, які необхідно виконати.

Створення середовища проживання, орієнтованого на людину, у місцевих громадах:

1. Розвиток інфраструктури на території спільноти.
2. Розвиток людського потенціалу в співтоваристві.
3. Підвищення якості муніципальних послуг в співтоваристві.

Розвиток підприємницької діяльності компанії:

1. Розвиток сільського господарства та раціональне використання місцевих ресурсів.
2. Розвиток бізнесу та інвестиційна привабливість.

Напрямок 1.1. Розвиток інфраструктури на території спільноти

Завдання 1.1.1. Забезпечення внутрішніх транспортних комунікацій для населених пунктів.

Більшість сільських доріг з твердим покриттям довгий час не ремонтувалися і часто мають глибокі вибоїни, що ускладнюють рух автомобілів. Більшість об'єктів придорожньої інфраструктури не відповідають вимогам міжнародних норм і стандартів.

В першу чергу, необхідно відремонтувати ділянки доріг, пов'язані з функціонуванням важливих соціально-економічних об'єктів спільноти:

- Підприємство;
- Освітні установи;
- Об'єкти соціальної інфраструктури;
- Об'єкти культури;
- Сортування та збір сміття;
- Туристичні об'єкти.

У зв'язку з високою вартістю асфальтованих доріг варто розглянути ідею придбання утилізатора для повторного використання елементів пошкодженого асфальтового покриття для ремонту доріг.

Це завдання також передбачає формування якісної тротуарної мережі та системи вуличного освітлення в населеному пункті.

Завдання 1.1.2. Модернізація об'єднаної мережі спільнот.

Проблема гігієни гостро стоїть перед жителями громадських поселень. Стабільне електропостачання дуже важливе для життя спільноти, і проблема реконструкції існуючих підстанцій є актуальною.

А також планується впровадити заходи з енергозбереження в бюджетних установах всієї спільноти, що є невід'ємною частиною плану дій зі сталого розвитку енергетики.:

- Провести енергетичний аудит бюджетних установ;
- Сформувати енергетичний бюджет спільноти для заходів з підтримки заходів з енергозбереження;
- Провести інформаційні заходи з енергозбереження;
- Проведення навчальних заходів серед громадян щодо формування громадського контролю та управління;;
- Проведення терм модернізації бюджетних установ (масштабні ремонти, заміна вікон, утеплення стін, утеплення стель, дахів);

Основні завдання та напрямки діяльності:

- Зниження енергоспоживання;
- Скорочення бюджетних витрат за рахунок модернізації систем теплопостачання та терм модернізації громадських об'єктів;

- Виявлення технічного потенціалу та заміна традиційних видів енергоресурсів за рахунок використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива;

- Збільшення обсягу інвестицій в енергоефективну модернізацію будівель;

- Підвищення кваліфікації персоналу в галузі енергоефективності (навчальні курси, семінари, конференції) та поширення інформації про енергозбереження;;

- Здійснення щоденного моніторингу споживання енергії в будівлі області бюджет спільноти та удосконалення автоматизованих інформаційних систем збору, регулювання споживання теплової енергії, електроенергії, електропостачання;

- Визначення класу енергоефективності будівель державного сектору;

- Впровадження світлодіодних систем вуличного освітлення та модернізація існуючих;

- Реконструкція існуючої котельні.

Завдання 1.1.3.Удосконалення системи поводження з ТКО

Ситуація з утилізацією твердих побутових відходів у громаді Чагор була задовільною, але неорганізоване вивезення відходів у деяких населених пунктах громади призводить до засмічення території, засмічення берегів річок та водосховищ у селі та засмічення земель через захоронення твердих побутових відходів на організованих звалищах у селі. Така діяльність робить негативний вплив на природне середовище забруднює землю, повітря і підземні води.

Тому робота по вдосконаленню системи поводження з ТКО спрямована саме на такі методи роботи:

1. Еколого-просвітницька робота з жителями населеного пункту, особливо з молоддю, з пропаганди дбайливого ставлення до природи, формування екологічної культури населення;

2. Запобігання забрудненню підземних та поверхневих вод (очищення стічних вод);

3.Провести роботи, пов'язані з поліпшенням технічного стану та озелененням водойм (особливо сільських річок);;

4.Провести роботи з поліпшення непродуктивних земель;

5.Придбати обладнання (бокси, ємності) для збору сміття, благоустрою території, транспортування та зберігання побутових відходів (полігон);

6. Придбання спеціальної техніки(смітєвозів) для прибирання та транспортування твердих побутових відходів;

7. Оплата транспортних послуг з вивезення твердих побутових відходів;

8.Скорочення викидів забруднюючих речовин і поліпшення стану атмосфери;

9. Охорона та раціональне використання земель;

10.Благоустрій території, озеленення селища (ліквідація дерев і сухостою в разі надзвичайної ситуації, закупівля і посадка саджанців дерев і квітів, розбивка квітників, розмітка клумб, прибирання чагарників, боротьба з борщівником);

Завдання 1.1.4. Підвищити готовність до надзвичайних ситуацій

Необхідно розвивати ліквідацію пожеж на полях, та швидке реагування на їх наслідки. Усунення наслідків потужних вітрів, дощу та снігопаду.

Нагальною проблемою є забезпечення безпеки та громадського порядку, тому спільноті необхідно вирішити проблему створення системи відеоспостереження в здовж головної транспортної інфраструктури ОТГ. Створення сучасних бомбосховищ та підготувати їх до того, щоб там було можливо провести довгий час в разі надзвичайної ситуації. В рамках регіональних програм профілактики злочинності необхідно розробити систему, що дозволяє послабити вплив криміногенних факторів в єдиному територіальному співтоваристві, особливо під час кризових соціальних ситуацій.:

-Запобігання поширенню пияцтва і наркоманії; усунення причин і умов, що сприяють залученню молоді та підлітків в протиправну діяльність;

- Підвищення ефективності профілактичної роботи, забезпечення належного правопорядку та громадської безпеки, підвищення правової культури населення, захист прав і свобод громадян;;

- Удосконалення систем профілактики злочинності та правопорушень, спрямованих на посилення боротьби з антигромадськими явищами;

- Проводити профілактичні роботи в дитячих оздоровчих центрах і зонах відпочинку для забезпечення громадського порядку;;

- Посилити контроль за дотриманням законодавства, що забороняє продаж алкогольних напоїв та тютюнових виробів особам, які не досягли 18-річного віку;;

- Спрямовування зусиль на попередження злочинів та їх вчинення неповнолітніми та якісний підйом профілактичної роботи на новий рівень;;

- Підвищення оперативності реагування та розкриття злочинів і правопорушень, вчинених неповнолітніми.;

- Підвищити ефективність координації зусиль та обміну інформацією між правоохоронними органами та Радою з боротьби та запобігання злочинності, забезпечення громадського порядку та моральності;;

- Залучення до реалізації програми, в тому числі громадських помічників дільничних інспекторів поліції;;

- Постійний моніторинг та належне реагування на виявлені недоліки.

Завдання 1.2. Розвиток людського потенціалу в місцевих громадах

Завдання 1.2.1. Розвиток мережі дошкільних освітніх установ в співтоваристві

У рамках виконання цього завдання планується покращити матеріально-технічну базу дошкільних освітніх закладів у селах громади шляхом масштабного ремонту, реконструкції та додаткового оснащення закладу та його освітньої інфраструктури для повного задоволення потреб населення громади у послугах дошкільної освіти. Реалізація поставленого завдання дозволяє охопити дошкільною освітою значну кількість дітей дошкільного віку (враховуючи, що на території громади налічується 838 дітей віком до 6 років), забезпечити якість

та доступність дошкільної освіти на території Ради, створити умови для всебічний розвиток дітей, розвиток та виховання дітей на початковому рівні загальноосвітньої державної системи освіти. Створити нові робочі місця для членів територіальної громади. Підвищити довіру до органів виконавчої влади всіх рівнів і знизити соціальну напруженість у суспільстві.

Завдання 1.2.2. Удосконалення системи середньої освіти за місцем проживання

В рамках виконання цього завдання планується поліпшити матеріально-технічну базу шкіл за місцем проживання, зокрема, відремонтувати шкільні їдальні, оснастити класи спеціальним обладнанням і побудувати нові приміщення для забезпечення комфорту і безперервності навчального процесу. Крім того, спортзал потребує ремонту та додаткового обладнання. Ще одним питанням є облаштування паркінгу біля школи в селі Чагор та вивчення можливості об'єднання шкільної бібліотеки з сільською бібліотекою.

Завдання 1.2.3. Організація дозвілля населення

Це завдання передбачає розвиток позашкільної освіти, створення Центрів комунікації, впровадження навчальних та виховних практик для школярів, розвиток гурткової роботи та розвиток волонтерських мереж. Важливим завданням, можливо, заснованим на MMS, є відкриття художньої школи для громади (включаючи надання послуг музичної освіти). Іншою проблемою є реалізація проектів в області посилення соціальної активності спільноти і подолання його закритості.

Завдання 1.2.4. Розвиток громадської спортивної інфраструктури

Щоб розширити можливості для забезпечення здорового способу життя в співтоваристві, варто поліпшити спортивну інфраструктуру ОТГ. Зокрема, стадіону селі Чагор потребує реконструкції. Для того щоб більш ефективно використовувати місцеві ресурси, необхідно створити власну (спільну) спортивну школу в регіоні або вирішити цю проблему на основі MMS.

Також, щоб забезпечити стійкість використання регіональних спортивних споруд, необхідно вдосконалювати програми виховання дітей дошкільного віку, розуміти фактори життєвого ризику, виробляти звички здорового способу життя, сформувати адекватну самооцінку, практикувати прийняття рішень і поведінку в небезпечних ситуаціях, удосконалювати систему, організувати традиційні комплексні спортивні Олімпіади в сільській місцевості серед школярів, впровадити систему організації шкільних і позакласних занять фізичною культурою і спортом. Це необхідно зробити. Крім того, створення спортивних клубів, орієнтованих на спеціалізовані спортивні класи в загальноосвітніх школах.

Завдання 1.2.5. Розвиток молодіжного будівництва

З метою заохочення молоді до проживання в даному районі рекомендується виділяти молодим сім'ям земельні ділянки під забудову, надавати допомогу в поверненні житла для підключення та експлуатації комунікацій, а також надавати додаткову підтримку при народженні дітей.

Мета 1.3. Підвищення якості муніципальних послуг в співтоваристві

Завдання 1.3.1. Поліпшення умов надання медичних послуг в регіоні

Основними сучасними потребами медичної системи є слабка матеріально-технічна база, застаріла інфраструктура, які не дозволяють ефективно діагностувати захворювання на початковій стадії, а також проводити профілактику для запобігання захворювань. Основним напрямком у рамках цього стратегічного завдання є розвиток первинної медико-санітарної допомоги з акцентом на профілактичну роботу Центрів здоров'я та амбулаторно-поліклінічних закладів загального профілю в клініках сімейної медицини для надання якісної та кваліфікованої медичної допомоги кожній людині за місцем проживання.

Завдання 1.3.2. Забезпечення ефективного функціонування спільної економіки спільноти

Сьогодні основні проблеми, пов'язані з модернізацією житлово-комунального господарства, не можуть бути вирішені тільки за рахунок

фінансування з державного та місцевих бюджетів. У зв'язку з цим розвиток партнерських відносин між державою і підприємством є дієвим способом підвищення ефективності функціонування підприємств, що знаходяться в муніципальній або державній власності. Такі відносини дозволяють залучати в економіку Додаткові ресурси, в основному інвестиції.

Партнерські відносини сприяють об'єднанню національних і корпоративних ресурсів і потенціалу, підвищенню ефективності використання існуючих ресурсів, а також розподілу і мінімізації ризиків між державою і приватним сектором. Складність реформування комунального господарства полягає не тільки в нестачі власних фінансових ресурсів, але і в політиці технологічного розвитку муніципальних підприємств на регіональному і державному рівнях, яка підвищує інтерес до впровадження нових моделей для зниження витраті забезпечення ресурс ефективності, а також в недостатній у вазі до впровадження нових технологій. Економічні механізми залучення інвестицій, які у купі із застарілими системами управління сприятимуть подальшому розвитку цього сектора економіки. Це завадить подальшому ефективному розвитку.

Тому розвиток муніципальних підприємств в Чагорському співтоваристві має ґрунтуватися на принципі чіткого планування бізнес-процесів з урахуванням не тільки потреб спільноти, а й можливостей і вигод бізнесу для досягнення власної максимальної ефективності.

Завдання 1.3.3. Благоустрій сільської місцевості

Метою благоустрою є розробка та реалізація ефективних і комплексних заходів з підтримання території населених пунктів у належному стані, санітарного очищення, збереження об'єктів громадського користування, природних ландшафтів та інших природних комплексів і об'єктів. Організація належного утримання та раціонального використання територій, будівель, інженерних споруд, місць відпочинку, охорони навколишнього середовища, рекреаційних, історико-культурних та інших цілей. Створення умов для реалізації прав суб'єктів в області благоустрою населених пунктів. Зокрема, це

передбачає облаштування парків і сільських зон відпочинку з належним розміщенням сміттєвих баків, лавок, вуличного освітлення і т.д. крім того, а також облаштування зон відпочинку біля води.

Напрямок 2. Розвиток підприємницької активності в співтоваристві.

Село Чагор, а нині Чагорська об'єднана територіальна громада, зовні ні з чим не асоціюється, лише мешканцям Чернівців відомо, що це передмістя. Більша частина роботи громади створюється сільськогосподарськими та переробними компаніями. Інші робочі місця - це само зайняті в державному секторі, на виробництві, в торгівлі, на малих і середніх підприємствах і тільки в сільськогосподарському виробництві. Незважаючи на те, що через територію Чернівців проходить об'їзна дорога, логістичні можливості громади практично не використовуються.

У середньостроковій перспективі, крім логістики, економічний профіль громади Чагор повинен формуватися за рахунок туристичного сектора, екологічного сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції.

Проведений аналіз виявляє потенційну економічну нішу в сфері туризму: її основою є екологічно чисті і мальовничі райони (Екотуризм, зелений туризм), додатковим фактором, що сприяє розвитку туризму, є близькість регіональних центрів, що дозволяють просувати послуги турів вихідного дня.

Системними Умовами для розвитку туризму в Чагрі є єдині правила і суворе дотримання природоохоронного законодавства для всіх учасників ринку, а також необхідність значного підвищення обізнаності на туристичному ринку.

Малі та середні підприємства повинні відігравати більш важливу роль в економіці громади, як сервісний кластер у туристичній мережі, так і як незалежний сектор економіки, тому завданням громади є розвиток інфраструктури підтримки бізнесу.

Чагорська громада, за офіційним визначенням, сільська, хоча структура економіки громади є промисловою і сільськогосподарською. Наявність великої кількості не сільськогосподарських ділянок, які можуть бути надані інвесторам,

відкриває можливості для будівництва нових підприємств у сфері переробки сільськогосподарської продукції, виробленої в сільських районах громади.

Завдання спільноти тут полягає у формуванні якісних інвестиційних пропозицій, просуванні їх на інвестиційний ринок і пошуку стратегічних інвесторів.

Ці та інші можливості були розглянуті членами цільової групи стратегічного планування та відображені для 2 оперативних цілей та 6 завдань, які, як очікується, будуть досягнуті. Заходи в рамках стратегічної мети 2 повністю відповідають стратегічним завданням стратегії розвитку Чернівецької області до 2027 року

Оперативні завдання 2.1. Розвиток сільського господарства та раціональне використання місцевих ресурсів

Сучасні високотехнологічні методи сільськогосподарського виробництва не вимагають великої кількості робочих місць, як це було півстоліття тому, що призводить до зростання безробіття в сільській місцевості, зниження доходів сільських жителів і, як наслідок, процесу міграції в міста та інші райони. Загалом. Отже, важливим завданням в рамках цієї мети є диверсифікація економічної діяльності в селах громади Чагор і створення нових додаткових джерел доходу для жителів.

Завдання 2.1.1. Освітня та консультативна підтримка окремих сільськогосподарських виробників

Успішне ведення власного господарства в умовах ринкової економіки, розширення умов для само зайнятості здорових людей на селі багато в чому залежить від наявних знань, умінь, навичок і досвіду населення. Знання та навички набуваються шляхом передачі їх від практиків за допомогою методів навчання та фактичної інтеграції.

Досягнення поставленого завдання передбачено за допомогою таких заходів, як::

- Вивчення передового досвіду ефективних індивідуальних виробників сільськогосподарської продукції з інших районів Чернівецької області та інших регіонів України.;
- Підбір ініціатив окремих продюсерів, мотивованих до вдосконалення своїх можливостей;
- Підбір професійних консультантів-тренерів, що володіють необхідними знаннями і практичним досвідом;
- Підготовка відповідних освітніх та консультаційних програм;
- Проведення навчань та консультаційна підтримка.

Це завдання також передбачає впровадження нових культур і технологій в дрібно масштабне сільськогосподарське виробництво, в тому числі в домашніх умовах, і це можливо завдяки таким заходам і проектам, як::

- Вивчення кон'юнктури ринку з метою визначення переліку сортів рослин, вирощування яких не пов'язане зі складними технологіями і дозволяє сільським жителям громади отримувати більш високі вигоди в порівнянні з вирощуванням традиційної рослинницької продукції.;
- Вивчення нових технологій вирощування сільськогосподарських культур і методів маркетингу, підготовка освітніх та інформаційних матеріалів для інформування жителів сільської місцевості,
- Відбір представників сільських ініціатив, які потенційно зацікавлені у вирощуванні нових сортів рослин,
- Підготовка та затвердження сільських програм щодо забезпечення насінням/розсадою нових культур сільських домогосподарств.

На базі невеликої сімейної ферми, як основного постачальника сировини для сільського господарства, особливу увагу слід приділяти розвитку тваринництва, птахівництва, садівництва, ягідництва, заготівля лікарських трав. Також перспективним напрямком може стати відкриття ферми з розведення равликів на території спільноти.

Завдання 2.1.2. Створити умови для переробки сільськогосподарської продукції та підтримати розвиток сільськогосподарської кооперації

Досягнення поставленого завдання очікується за допомогою таких заходів і проектів, як:

- Відбір представників сільських ініціатив, які потенційно зацікавлені у створенні кооперативів,
- Вивчення досвіду успішно діючих кооперативів у Чернівцях та інших регіонах України,
- Освітні та інформаційні кампанії, спрямовані на формування ініціативних груп на селі та підвищення потенціалу з організаційно-правових питань створення кооперативів та управління ними.,
- Підготовка бізнес-моделей для створення сільськогосподарських кооперативів та пошук фінансування (ПФР, інвесторів, проектів ОСББ) для придбання основних засобів.;

Для економічного розвитку громади також дуже важлива ретельна переробка на території громади, не тільки для збільшення сільськогосподарського виробництва, а й для подальшого продажу через кордон і виходу на регіональний і внутрішній ринки, значна частка сільськогосподарської продукції споживається на внутрішньому ринку жителями, відпочиваючи ми і туристи. Це завдання передбачає співпрацю спільноти з фермерськими господарствами, що працюють на його території, для створення виробничих цехів з глибокої переробки та випуску екологічно чистої сільськогосподарської продукції. Переробні підприємства планується створювати за рахунок коштів індивідуальних інвесторів (сільськогосподарських підприємств), при цьому особливу увагу слід приділити переробці тваринницької продукції, особливо виробництва сиру.

Завдання 2.1.3. Раціональне використання общинних земель та інших природних ресурсів

Логістика, туризмі сільське господарство були обрані в якості пріоритетів для розвитку спільноти, тому ми плануємо зосередитися на екологічній чистоті

регіону і позиціонуванні його продукції. Це завдання покликане забезпечити раціональне використання природних ресурсів регіону, зокрема земельних, лісових і водних ресурсів, а також створення бережливого виробництва на території громади Чагор. Для цього, перш за все, необхідно провести повну сертифікацію всіх ресурсів і виробництв на території ОТГ.

Це завдання також передбачає розвиток сонячної енергетики в громаді на базі земель, непридатних для продуктивного сільського господарства, та вивчення можливості створення розподільчого центру всередині громади, щоб використовувати зручне розташування громади на міжнародному шосе та об'їзній дорозі Чернівців біля міжнародного пункту пропуску. Через кордон. Він також планує впровадити заходи з енергозбереження в бюджетних установах всієї спільноти, що є невід'ємною частиною плану дій зі сталого розвитку енергетики.:

- Провести енергетичний аудит бюджетних установ;
- Сформувати енергетичний бюджет спільноти для заходів з підтримки заходів з енергозбереження;
- Провести інформаційні кампанії з енергозбереження;
- Проведення навчальних заходів серед громадян щодо формування громадського контролю та управління;;
- Проведення терм модернізації бюджетних установ (масштабні ремонтні роботи, заміна вікон, Утеплення стін, утеплення стель, дахів) ;

Основні завдання та заходи:

- Зниження енергоспоживання;
- Скорочення бюджетних витрат за рахунок модернізації систем теплопостачання та терм модернізації громадських об'єктів;
- Виявлення технічного потенціалу та зміна традиційних видів енергоресурсів використанням відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива;
- Збільшення обсягу інвестицій в енергоефективну модернізацію будівель;

-Підвищення кваліфікації персоналу в галузі енергоефективності (навчальні курси, семінари, конференції) та поширення інформації про енергозбереження;;

-Здійснення щоденного моніторингу споживання енергії в будівлі області бюджет спільноти та удосконалення автоматизованих інформаційних систем збору, регулювання споживання теплової енергії, електроенергії, електроенергії, електропостачання,;

- Визначення класу енергоефективності будівель державного сектору;

- Впровадження світлодіодних систем вуличного освітлення та модернізація існуючих;

- Реконструкція існуючої котельні.

Мета2.2. Розвиток бізнесу та залучення інвестицій

Завдання 2.2.1. Активізація підприємницької діяльності в співтоваристві і детінізація економіки

Мета спрямована на відновлення ролі малого бізнесу в економіці громади та підвищення інвестиційної привабливості. Передбачено надання інституційної підтримки підприємцям в співтоваристві, а також для більш ефективного управління спільнотою, актуально створення реєстру нерухомості та баз даних платників податків, налагодження ефективної роботи інспекторів з благоустрою та праці.

Економічний розвиток громади вимагає інституційної підтримки, незважаючи на рішучість та прагнення місцевої влади сприяти цьому. Професійні організації, до складу яких входять професійні та мотивовані фахівці, можуть значно посилити процес економічного розвитку спільноти. Їх основною функцією зазвичай є:

-Формування інвестиційних пропозицій спільноти;

-Просування інвестиційних пропозицій на інвестиційному ринку;

-Пошук, залучення та підтримка інвесторів;

-Просування і маркетинг інвестиційного потенціалу спільноти;

-Підтримка малих і середніх підприємств;

- Координація діяльності з реалізації стратегій розвитку спільноти;
- Моніторинг та оцінка реалізації стратегії

Завдання 2.2.2. Поліпшити умови для ведення бізнесу та залучення інвестицій.

На сьогоднішній день в громаді відсутня інфраструктура підтримки бізнесу. Початком формування такої інфраструктури стане відкриття ЦНАП поруч з будівлею сільської ради.

У громаді Чагор є безліч об'єктів, які можуть бути запропоновані інвесторам, таких як земельні ділянки без забудови та об'єкти різного призначення. З метою контролю за станом нерухомості громади та оптимізації рішень що до її використання рекомендується створити і вести єдиний реєстр об'єктів нерухомості, в тому числі комунальної власності, використовуючи систематизовані дані про всі земельні ділянки, будівлі, споруди та приміщення, що знаходяться у власності громади, з урахуванням інтереси всього населення. Реєстр - це інформаційна система, організована відповідно до єдиних методологічних і програмно-технічних принципів, з наявним баз даних про суб'єктів і об'єкти спільних і суміжних майнових прав. Основними принципами, на яких повинні ґрунтуватися так і інформаційні системи, є::

- Єдина система ідентифікації об'єктів;
- Єдиний введений інформації;
- Відповідальність за цілісність і достовірність наявної інформації;
- Забезпечення доступу користувачів до інформації та блокування несанкціонованого доступу;
- Регулярне оновлення інформації;
- Забезпечення збереження інформації та незалежності від використовуваних технічних засобів;

Наприклад, рекомендується вести реєстрацію нерухомості в розрізі типу об'єкта. Земельні ділянки; будівлі та споруди; приміщення; об'єкти інженерної та транспортної інфраструктури та озеленення. Зелені насадження; об'єкти незавершеного будівництва.

Наступний крок після створення реєстру не тільки спростить юридичні питання для майбутніх інвесторів, але і викличе значний інтерес у інвесторів (згідно з результатами оцінки).

Досягнення поставленого завдання передбачається наступним чином:

- Визначення пріоритетних видів економічної діяльності для соціологів та залучення інвестицій;
- Визначення переліку державних послуг та пільг для інвесторів та обсягу їх надання залежно від пріоритетів перспективних інвестицій;
- Детальний опис процедур та умов продажу та / або оренди землі та майна;
- Розробка типових зразків нормативних актів і правовстановлюючих документів.

Реалізація інвестиційних проектів та реалізація інвестиційної політики передбачає вирішення комплексу земельних та правових питань:

- Визначення правової системи земельних відносин як територіальної основи економічного розвитку;
- Розробка та затвердження правил регулювання земельних відносин та забудови на основі принципів державно-приватного партнерства;
- Визначення територій для пріоритетного інвестиційного розвитку спільноти.

Також в рамках цього завдання слід звернути увагу на поширення підприємницької активності в сільській громаді як найбільш пасивне середовище в цьому відношенні. Необхідно розробити план просторового розвитку спільноти і генеральний план населених пунктів, вивчити можливість створення промислових парків на території спільноти.

Ще одним напрямком для забезпечення економічного розвитку спільноти є його бренд. Сьогодні "Чагор", як правило, є мало відомим в Україні брендом в

найширшому сенсі цього слова. Тому для наступного середньо строкового сталого розвитку необхідно розпочати активну діяльність з просування місцевих громад. Для цього варто об'єднати зусилля всіх учасників, які працюють в співтоваристві, місцевих органів влади та місцевих лідерів.

Очевидно, що необхідна не просто реклама окремих продуктів/ОБ'ЄКТІВ ОТГ, а реклама для всієї спільноти. Це завдання можна реалізувати за допомогою комплексного проекту з брендингу:

- Розробка концепції бренду спільноти як інструменту підвищення конкурентоспроможності;
- Створення пакету стратегічних ініціатив та проектів, спрямованих на просування брендів спільноти;
- Створення сучасного та привабливого візуального символу спільноти;
- Створення системи зовнішнього маркування як для всієї спільноти, так і для його основних туристичних напрямків;
- Просування спільноти та розробка комунікаційних програм.

Маркетинг та просування інвестиційних можливостей та продуктів спільноти включають:

- Підготовка маркетингових матеріалів як мінімум на двох мовах(українською та англійською): маркетингові матеріали з папками, загальним описом спільноти і докладними інформаційними листами.;
- Презентація туристичних, економічних та інвестиційних можливостей спільноти;
- Включення об'єктів інвестування в базу даних;
- Модернізація веб-сайту спільноти з метою просування його як місця для "ведення бізнесу", інвестицій, відпочинку та туризму.

Завдання 2.2.3. Створення умов для розвитку туризму.

Цілі важливі для стратегії спільноти Чагорської громади. Передбачається, що розвиток громади як популярного місця відпочинку буде залежати від таких факторів, як створення додаткових місць відпочинку та туристичних пропозицій для туристів, щоб заповнити свій вільний час та збільшити час перебування в громаді. Спільнота планує створити свої власні унікальні туристичні продукти, які можуть стати елементом комплексних туристичних продуктів України, в першу чергу орієнтованих на внутрішніх відвідувачів, особливо жителів Чернівців, і транзитних туристів.

Розвиток туризму слід розглядати не з позиції максимального збереження історико-культурної спадщини, а перш за все, з точки зору заробляння грошей на послугах для туристів. Тому першим кроком у досягненні цього завдання є виявлення та ідентифікація фізичних осіб, підприємств і організацій, які потенційно отримують додаткові вигоди від надання туристичних послуг і можуть бути залучені вусі подальші заходи з розвитку туризму. Він також забезпечує повну сертифікацію для всіх туристичних напрямків.

З Розвитком туризму однією з проблем його розвитку в суспільстві може стати низька якість туристичних послуг, як в залежності від рівня наданих продуктів і послуг, так і в залежності від якості надання туристичних послуг, що впливає на конкурентоспроможність послуг як товарів, пов'язаних з економічною ефективністю туристичної діяльності, і на якість наданих туристичних послуг. визначення задоволеності споживача від придбання послуг як споживчої цінності, що відбивається на соціальній ефективності туризму- це гарна ідея.

Вирішення цієї проблеми планується шляхом проведення тренінгів для власників туристичних об'єктів та їх персоналу.

Висновки до 4 розділу

Розділ 4 аналізує показники розвитку Чагорської громади, зосереджуючись на структурі бюджету, фінансовій спроможності та стратегічних напрямках розвитку.

1. Структура бюджету:

- Основні доходи громади надходять від місцевих податків і зборів.
- Власні доходи громади у 2023 році зросли на 126,2%, проте темп зростання податкових надходжень був нижчим за середній по області та Україні.
- В таблицях видно те що найбільшим надходженням до бюджету громади є податок на власні доходи фізичних осіб, як складає понад 42.64% від всієї суми заробітку громади. А також, в іншій таблиці відображено те, що на сьогоднішній день громада витрачає більше коштів на освіту і рахую це правильним тому, що нам потрібні досвідчені люди.

2. Фінансова спроможність:

- На сьогоднішній день в Чагорській ОТГ здійснюють свою діяльність 608 суб'єктів підприємства, з яких 82 це юридичні особи та 526 фізичні особи-підприємці. Завдяки податкам які вони платять бюджет громади наповнюється що місяця.
- Основні види економічної діяльності: виробництво фанери, торгівля паливом, будівництво, вирощування зернових та м'яса.

3. Стратегічні напрями розвитку:

- **Інфраструктура:** Розвиток транспортних комунікацій, модернізація мереж, підвищення енергоефективності, удосконалення системи поводження з ТКО.
- **Людський потенціал:** Покращення умов дошкільної та середньої освіти, розвиток спортивної інфраструктури, підтримка молодіжного будівництва.
- **Підприємництво:** Підтримка бізнесу, залучення інвестицій, розвиток аграрного сектора та переробної промисловості.

Рациональне використання ресурсів та інфраструктурний розвиток сприятимуть економічному зростанню та покращенню якості життя в громаді.

Загальний висновок

Висновок по даній роботі відображає комплексний підхід до планування та розвитку регіону, який базується на теоретичних основах, методологічних підходах та конкретних аналітичних даних.

Теоретичні основи, такі як регіоналізм, сталий розвиток, теорія зацікавлених сторін та багаторівневе управління, формують основу для стратегічного планування та визначення пріоритетів розвитку. Методологічні засади, що охоплюють аналіз соціально-економічних даних і методи участі громадськості, забезпечують обґрунтовані рішення на основі фактичних даних і враховують потреби місцевого населення.

Основні аспекти розвитку, такі як економічний, соціальний, екологічний, інфраструктурний та інституційний розвиток, є важливими складовими стратегії, спрямованої на стале покращення якості життя мешканців. Демографічна ситуація та земельні ресурси обговорюються з метою забезпечення ефективного використання ресурсів і планування майбутнього розвитку.

Також ця робота розглядає фінансову спроможність громади, структуру її бюджету і стратегічні напрями розвитку, що підкреслює необхідність інтегрованого підходу до управління ресурсами і інфраструктурним розвитком.

В цілому, дана робота демонструє важливість раціонального планування та управління розвитком на рівні громади для досягнення сталого і збалансованого розвитку регіону.

Список літературних джерел

1. А. С. Чубіна (http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2020/24.pdf).
2. Баценко Л. М., Мантула В. Оцінка ресурсного потенціалу об'єднаної територіальної громади.
3. Бондар О. А. Формування стратегічних напрямів регіонального сільського розвитку. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Одеса, 2019.
4. Бірюков Л.Є. Основи планування і благо устрою населених місць і промислових територій : навчальний посібник для вузів / Л.Є. бірюков. – м.: Вища школа, 1978 – 232 с.
5. Г.В. Возняк “Регіональний розвиток: суть і методологічна основа”.
6. Земельний кодекс України (https://maps.app.goo.gl/rx1Hbgjwz3hkLpdo8?g_st=ic).
7. Методичні вказівки для виконання практичних робіт з курсу “ Земельні ресурси “.
8. Офіційна сторінка на facebook Департамент фінансів Чернівецької ОДА.
9. Сайт Чагорської ОТГ (<https://chagorska.gromada.org.ua>).
10. Третяк А. Методологічні основи територіального планування використання земель у зарубіжних країнах та в Україні / Третяк А., Другак В., Третяк Н. // Землевпорядний вісник. – 2008.
11. ЦНАП Чагорської ОТГ.